

Vastineet Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta 2040 saatuihin viranomaislausuntoihin

LLHall 30.10.2023 § 119
174/10.02.00/2021

Valmistelija Qvick Paula Lapin liitto

Pohjois-Lapin maakuntakaava-alueeseen kuuluvat Sodankylän, Inarin ja Utsjoen kunnat. Lapin liiton valtuusto palautti Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 uudelleen valmisteluun 17.5.2021.

Lapin liiton hallitus hyväksyi 24.4.2023 tarkistetun Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksen 2040 lähetettäväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 13 §:n mukaisesti viranomaislausunnoille. Maakuntakaavaehdotus oli viranomaislausunnoilla 12.5.-30.6.2023 välisen ajan. Lausuntoja pyydettiin viranomaisilta ja keskeisiltä yhteisöiltä yhteensä 54. Lausunnonantajille pidettiin maakuntakaavaehdotuksen esittelytilaisuus 31.5.2023. Lausuntoja saatiin yhteensä 27; kunnat ja kuntayhtymät 7, ministeriöt 3, viranomaiset ja yhteisöt 17.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 11 §:n mukainen 2.viranomaisneuvottelu järjestettiin 13.9.2023. Viranomaisneuvottelun muistio on **liitteenä**. Ohjausryhmä käsitteli kokouksessaan 3.10.2023 vastineet ehdotusvaiheen viranomaiskuulemisesta saatuihin lausuntoihin. Ohjausryhmän kokousmuistioluonnos on **liitteenä**. Ohjausryhmän kokouksessa vastineiden osalta nousi esille Sodankylän kunnan pettymys tuulivoiman osoittamisesta maakuntakaavassa. Alueelle voi sijoittaa suuriakin tuulivoimapuistoja edellyttäen kuitenkin, että tuulivoimahankkeen seudulliset vaikutukset selvitetään kuntakaavoituksen (yleiskaavan) ja YVA-menettelyn yhteydessä. Paliskuntain yhdistys vastusti kategorisesti muuta laajenevaa alueidenkäyttöä ja toivoi laajemmin osoitettavaksi erityisesti poronhoitoon varattua aluetta, koltta-alueen rajan osalta nousi esille rajauksen tarkistaminen maakuntakaavan laadinnan aikana, Utsjoen kunnan osalta nostettiin esille matkailun masterplan –suunnittelun aloittaminen ja maakuntakaavan mahdolliset vaikutukset siihen sekä toivottiin maakuntakaavaehdotuksessa osoitettujen merkittävästi parannettavien maanteiden konkretisoituvan tulevaisuudessa.

Saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaisessa neuvottelussa 18.10 todettiin seuraavat asiat ristiriitaisiksi: 400 Kv voimajohdon yhteystarve, Jäämerenkäytävän tulkinta ja matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueiden laajuus. Vaikutustenarviointiin kaivattiin määrällistä ja laadullista arviointia erityisesti saamelaisiin ja heidän kulttuuriinsa kohdistuvista vaikutuksista. Voimassa olevaan maakuntakaavaan verrattuna Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa 2040 on kehitetty saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon liittyviä merkintöjä ja suunnittelumääräyksiä.

Lisäksi on käyty erillisneuvottelu ympäristöministeriön ja Lapin ELY:n kanssa 31.8.2023 koskien Kurittuaavan tuulivoimala-alueen Natura-arvioinnista sekä saamelaiskäräjälain 9 §:n mukainen neuvottelu 18.10.2023.

Keskeinen palaute, usein sekä puolesta että vastaan, koski seuraavia asioita:

- yhdystie, ohjeellinen Nellim -Muotkavaara (Paatsjoen tie),
- moottorikelkkailun yhteystarve välillä Saariselkä-Raja-Jooseppi-Nellim
- tuulivoimala-alueet (tv)
- matkailun vetovoima-alueet, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueita (mv)
- metsätalous- ja poronhoitovaltainen alue (M-1)
- metsätalous-, matkailu- ja poronhoitovaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-3)

- metsätalous-, matkailu- ja poronhoitovaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1)
- Sodankylän ampumaradan melualueet
- päärata ohjeellinen/vaihtoehtoinen sekä pääradan yhteystarve
- voimajohdon yhteystarve
- vaikutusten arviointi

Saatuihin viranomaislausuntoihin on valmisteltu vastineet niin, että

- yhdyntie, ohjeellinen Nellim-Muotkavaara poistetaan (haitalliset vaikutukset saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon sekä Norjan viranomaiset eivät nähneet tiehanketta realistisena)
- moottorikelkkailun yhteystarve välillä Saariselkä-Raja-Jooseppi-Nellim poistetaan maakuntakaavaehdotuksesta (haitalliset vaikutukset poronhoitoon ja Metsähallitus kielteinen näkemys yhteyden kehittämisestä)
- tuulivoimaloiden alueista Kurittuaapa (tv 2356) poistetaan maakuntakaavaehdotuksesta (Natura vaikutukset) sekä Joukahaiselkä-Tuore Kulvakkoselkä (tv 2320) supistetaan aluetta laajennuksen osalta (vaikutukset Kyläjärven ampuma- ja harjoitusalueeseen)
- mv-alueisiin, M-1 ja MU-3 alueisiin ei muutoksia
- metsätalous-, matkailu- ja poronhoitovaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1) -merkinnät muutettiin luonnonsuojelualueiksi (SL)
- lisätään Sodankylän ampumaradan melualueet (me4 ja me5)
- pääradan yhteystarve -merkinnän linjausta yleispiirteistetään
- voimajohdon yhteystarve -merkintään ei muutosta
- vaikutusten arviointia täydennetään

Keskeisimmän palautteen ja niihin laaditut vastineet hallitukselle esittelevät suunnittelujohtaja Paula Qvick ja kaavoituspäällikkö Juha Piisilä. Tiivistelmä keskeisestä palautteesta ja niiden alustavista vastineista on **liitteenä**.

Lisätiedot: suunnittelujohtaja Paula Qvick, paula.qvick(at)lapinliitto.fi, puh. 040-653 2996

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Hallitus hyväksyy liitteen mukaiset vastineet Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta 2040 saatuihin viranomaislausuntoihin.

Päätös Todettiin, että maakuntajohtajan päätösesitys kuuluu teknisen korjauksen jälkeen seuraavasti: Hallitus hyväksyy liitteen 6 mukaiset vastineet Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta 2040 saatuihin viranomaislausuntoihin.

Keskustelun aikana Henri Ramberg esitti, että vastineet hyväksytään muilta osin, mutta muutetaan voimajohdon yhteystarvetta koskevia vastineita siten, että Lapin liitto antaa mainittua koskeviksi vastineiksi, että:

“Merkitään tiedoksi.

Poistetaan maakuntakaavaehdotuksesta voimajohdon yhteystarve -merkintä”

Sari Ekorre ja Maria-Riitta Mällinen kannattivat Rambergin tekemää muutosesitystä.

Puheenjohtaja totesi, että oli äänestettävä, koska oli tehty maakuntajohtajan päätösesityksestä poikkeava kannatettu muutosesitys. Puheenjohtaja esitti äänestysmenettelyksi nimenhuutoäänestystä siten, että maakuntajohtajan pohjaesitystä kannattavat äänestävät "JAA" ja Rambergin muutosesitystä kannattavat äänestävät "EI". Äänestysmenettely hyväksyttiin yksimielisesti. Suoritetussa äänestyksessä "JAA" -ääniä annettiin yksitoista (11) (Kulmuni, Savukoski, Heiskanen, Joona, Junttila, Kelloniemi, Pyhäjärvi, Rajala, Salmijärvi, Juuruspolvi, ja Tiitinen) ja "EI"

-ääniä kolme (3) (Mällinen, Ekorre ja Ramberg). Puheenjohtaja totesi, että hallitus on äänin 11-3 hyväksynyt maakuntajohtajan pohjaesityksen.

Lisäksi keskustelun aikana Riitta Savukoski esitti, että "moottorikelkkailun yhteystarvemerkinä väliltä Saariselkä–Raja-Jooseppi–Nellim palautetaan maakuntakaavaehdotukseen."

Pekka Rajala, Petteri Salmijärvi ja Juhani Juuruspolti kannattivat Savukosken esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että oli äänestettävä, koska oli tehty maakuntajohtajan päätösesityksestä poikkeava kannatettu muutosesitys. Puheenjohtaja esitti äänestysmenettelyksi nimenhuutoäänestystä siten, että maakuntajohtajan pohjaesitystä kannattavat äänestävät "JAA" ja Savukosken muutosesitystä kannattavat äänestävät "EI". Äänestysmenettely hyväksyttiin yksimielisesti. Suoritettussa äänestyksessä "JAA" -ääniä annettiin kolme (3) (Mällinen, Ekorre ja Ramberg) ja "EI" -ääniä yksitoista (11) (Kulmuni, Savukoski, Heiskanen, Joona, Junttila, Kelloniemi, Pyhäjärvi, Rajala, Salmijärvi, Juuruspolti, ja Tiitinen). Puheenjohtaja totesi, että hallitus on äänin 11-3 hyväksynyt muutosesityksen.

Hallitus hyväksyi edellä mainittu muutos huomioiden liitteen 6 mukaiset vastineet Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta 2040 saatuihin viranomaislausuntoihin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Sara Seppänen poistui klo 9.45 ja Miikka Keränen poistui klo 9.48 kokouksesta asian käsittelyn aikana.

Henri Ramberg ilmoitti kokouksessa eriävän mielipiteen. Ramberg toimitti eriävän mielipiteen kokouksen jälkeen kirjallisesti pöytäkirjaan liitettäväksi.

Eriävä mielipide, käsitelty asia: LL Hallitus / 30.10.2023 / 119§

Perustelut:

Hallintolaki (6.6.2003/434) sääntelee hyvän hallinnon perusteista sekä hallintoasiassa noudatettavasta menettelystä viranomaisessa. Mainitun lain 45§ sääntää, että päätös on perusteltava ja lain 31§ sääntelee, että viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. 45§:n mukaan perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Lisäksi Maankäyttö- ja rakennuslain (5.2.1999/132) 1 luvun 9 § sääntelee yleisiä periaatteita vaikutusten selvittämisestä kaavaa laadittaessa ja mainitun lain 4 luvun 28§ sääntelee Maakuntakaavan sisältövaatimuksista siten, että kaavoituksessa on esitettävä riittävät selvitykset pykälän 3 momentin kohdista, joihin pitää erityisesti kiinnittää huomiota.

Vaikka kyse on valmisteleavasta päätöksenteosta, Lapin liiton hallituksen päätös – niiltä osin kuin kyse on Riitta Savukosken muutosesityksestä – laiminlöi yllä mainittuja selvitys- ja perusteluvollisuutta eikä päätöstä olisi siten tullut hyväksyä. Lisäksi Lapin liiton Hallintosäännön 129§ sääntelee äänestyksen otettavista ehdotuksista. Pykälän mukaan ehdotusta, joka menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei oteta äänestykseen. Kokouksessa tehty muutosesitys oli sisällöltään sen muotoinen, ettei se liittynyt pykälässä käsiteltävänä olevaan Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta 2040 viranomaislausunnoista annettaviin vastineisiin eikä muutosesitystä olisi tullut siten ottaa käsittelyyn lainkaan Lapin liiton hallintosäännön 129§ nojalla.